

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

Sayın M. Oğuz Demiralp
Büyükelçi
Genel Sekreter
Avrupa Birliği Genel Sekreterliği
Eskişehir Yolu 9.km
06800-Ankara

20.03.2008
Ref: HT/bs/2008-0660

İlgi: B.06.1.ABG.0.10.00.00/514-06-542 Sayılı, 07.03.2008 tarihli Mektubunuz

Sayın Büyükelçim,

07 Mart 2008 tarihli ilgi sayılı mektubunuz ile “Fikri Mülkiyet Hukuku” faslına ilişkin ülkemizin müzakere pozisyon belgesine katkıda bulunmak amacıyla, TÜSİAD önerilerinin Genel Sekreterliğinize iletilmesini talep etmekteyiz.

Türkiye’nin Avrupa Birliği’ne katılım sürecinde, “Fikri Mülkiyet Hukuku” konulu fasıl ile ilgili olarak tarama toplantılarının tamamlanmasının ardından, müzakere pozisyon belgesinin hazırlanması aşamasına gelinmesi memnuniyet vericidir.

Türkiye’nin, fikri haklarla ilgili mevzuatının ve uygulamalarının AB mevzuatı ve uluslararası standartlar ile tam uyumlu olmasını sağlaması ve daha etkin bir hale getirmesi halinde, geçiş süresi ya da istisna talebi olmadan bu fasla uyum sağlayacağı düşünülmektedir.

Fikri Mülkiyet Hukuku faslı ile ilgili daha detaylı değerlendirmelerimizin ve görüşlerimizin yer aldığı TÜSİAD Müzakere Pozisyon Belgesini ekte dikkatinize sunarız.

Saygılarımla,

(orijinali imzalıdır)

Haluk Tükel
Genel Sekreter

Ek: Avrupa Birliği Müzakereleri “Fikri Mülkiyet Hukuku” Faslı ile İlgili TÜSİAD Müzakere Pozisyon Belgesi

TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul – Türkiye
Ankara: İran Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara – Türkiye
Brüksel: 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels – Belgium
Washington D.C.: 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany
Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris – France
Pekin: Beijing Lufthansa Centre, Office C-319, Beijing 100016, P. R. China

Tel: +90 (212) 249 19 29 **Faks:** +90 (212) 249 13 50
Tel: +90 (312) 468 10 11 **Faks:** +90 (312) 428 86 76
Tel: +32 (2) 736 40 47 **Faks:** +32 (2) 736 3993
Tel: +1 (202) 776 77 70 **Faks:** +1 (202) 776 77 71
Tel: +49 (30) 288 786 300 **Faks:** +49(30) 288 786 399
Tel: +33 (1) 44 43 55 35 **Faks:** +33 (1) 44 43 55 46
Tel: +86 (10) 6462 2066 **Faks:** +86 (10) 6462 2067

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad.us
e-mail: berlinoffice@tusiad.org
e-mail: parisoffice@tusiad.org
e-mail: tusiad.china@euccc.com.cn

AVRUPA BİRLİĞİ MÜZAKERELERİ
“FİKRİ MÜLKİYET HUKUKU” FASLI İLE İLGİLİ
TÜSİAD MÜZAKERE POZİSYON BELGESİ

TS/ŞİB/08-54
20.03.2008

A) Genel Tutum:

Fikri haklar sistemi geçmişte, sadece fikrî haklar konusunu oluşturan hakların sınırlarını, kullanım şekillerini ve tecavüz halinde yaptırımları belirleyen düzenlemelerle ifade edilirken, günümüzde, hak konusu ürün ve hizmetlerin, toplumsal gelişmenin ve ekonominin ana dinamiği haline gelmesine bağlı olarak yaratıcılık, yenilikçilik (inovasyon) ve rekabet edebilirlik süreçlerini de içine alan disiplinler arası bir yapıya kavuşmuştur. Bu kapsamda fikri haklar sistemi, teknoloji, ekonomi ve ticareti birbirine bağlayan bir köprü olarak görülmektedir. Bu alan artık sadece bir hukuk kuralları bütünü olmayıp önemli ölçüde sosyal ve ekonomik boyutu olan bir görünüm kazanmıştır. Bu nedenle fikri haklar sisteminin şekillendirilmesi, salt hukuk kurallarıyla düzenlenen bir alan olmaktan çıkmakta, ülkelerin sanayi, dış ticaret, bilim-teknoloji, araştırma-geliştirme, kültür ve eğitim politikalarıyla da desteklenen ve bu alanlara ilişkin stratejilerin etkileşim halinde olduğu kapsamlı bir ulusal politikayı gerekli kılmaktadır.

Bu çerçevede, Türkiye’de fikri haklar sisteminin yeterince gelişmemesi ve istenen sosyal ve ekonomik faydalarının ortaya konulamamış olmasının nedenlerinin başında, fikri haklar sisteminin anlamının ve öneminin yeterince anlaşılamamış olması ve buna bağlı olarak geniş katılımlı bir ulusal politika ya da strateji belgesi üretilmemiş olması gelmektedir. Fikri haklar alanında, ülkemizin ekonomik tercihleri paralelinde, sektörel öncelikleri gözeten, teknolojik ilerlemeyi hedefleyen ve sistemi belirli ilkelere göre yapılandıran bir politika ya da strateji belgesi oluşturulamamıştır. Benzer şekilde, ülkemizde ne kadar fikir ve sanat eseri üretildiği tam olarak bilinmediği gibi, bu ürünlerin ülke ekonomisine sağladığı katkıya ilişkin herhangi bir rakama ulaşılması da söz konusu değildir. Diğer taraftan, fikri haklara ilişkin politikaların belirlenmesinde; ekonomi, sanayi, bilim ve teknoloji, kültür, eğitim, yatırım ve dış ticaret politikaları ile bir eşgüdüm sağlanması gerektiği halde bugüne değin bu bağın kurulamadığı ve özellikle de konjonktürel değişimlerden bağımsız, ileriye dönük uzun vadeli bir strateji ortaya konulamadığı görülmektedir.

Fikri haklar alanındaki Avrupa Birliği mevzuatının bir kısmı eser sahibinin hakları ve bağlantılı haklar ile sınai haklara ilişkin ortak kurallar içermekte, bir kısmı ise her bir hak türüne ilişkin özel düzenlemeler öngörmektedir. Eser sahibinin hakları ile sınai haklara ilişkin ortak kurallar içeren iki temel düzenleme bulunmaktadır. Bunlardan ilki Fikri Hakların Gümrüklerde Korunmasına yönelik 2003/1383 sayılı Konsey Tüzüğü, ikincisi ise konunun yaptırımlar boyutunu ele alan, Fikri Hakların Uygulanmasına İlişkin 2004/48 sayılı Parlamento ve Konsey Direktifi’dir. Belirtilen ortak hükümleri içeren düzenlemelerin yanı

TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul – Türkiye
Ankara: İran Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara – Türkiye
Brüksel: 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels – Belgium
Washington D.C.: 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany
Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris – France
Pekin: Beijing Lufthansa Centre, Office C-319, Beijing 100016, P. R. China

Tel: +90 (212) 249 19 29 **Faks:** +90 (212) 249 13 50
Tel: +90 (312) 468 10 11 **Faks:** +90 (312) 428 86 76
Tel: +32 (2) 736 40 47 **Faks:** +32 (2) 736 3993
Tel: +1 (202) 776 77 70 **Faks:** +1 (202) 776 77 71
Tel: +49 (30) 288 786 300 **Faks:** +49 (30) 288 786 399
Tel: +33 (1) 44 43 55 35 **Faks:** +33 (1) 44 43 55 46
Tel: +86 (10) 6462 2066 **Faks:** +86 (10) 6462 2067

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad.us
e-mail: berlinoffice@tusiad.org
e-mail: parisoffice@tusiad.org
e-mail: tusiad.china@euccc.com.cn

sıra Avrupa Birliği'nde eser sahibinin hakları ve bağlantılı haklar alanında uyumlaştırmaya yönelik yedi adet Direktif çıkarılmıştır. Bilgisayar Programlarının Hukuki Korunmasına Dair Konsey Direktifi, Fikir ve Sanat Eserleri Haklarının Kiralanması, Ödünç Verilmesi ve Bağlantılı Haklara Dair Konsey Direktifi, Uydu Yayınlarına ve Kablolu Yayınlarla Uygulanan Fikir ve Sanat Eserlerine Dair Haklar ile İlgili Haklara İlişkin Bazı Kuralların Koordinasyonu Hakkında Konsey Direktifi, Fikir ve Sanat Eserlerine Dair Haklar ile İlgili Hakların Koruma Sürelerinin Uyumlaştırılmasına İlişkin Konsey Direktifi, Veritabanlarının Hukuki Korunmasına İlişkin Parlamento ve Konsey Direktifi, Enformasyon Toplumunda Eser Sahibinin Hakları ve Bağlantılı Hakların Uyumlaştırılması Hakkında Parlamento ve Konsey Direktifi, Orijinal Sanat Eseri Sahibi Lehine Yeniden Satış Hakkına İlişkin Parlamento ve Konsey Direktifi.

Sınai Haklar alanındaki Avrupa Birliği mevzuatı üye devletlerde doğrudan uygulanan tüzükler ile üye devletlerin iç hukuklarına aktarılması öngörülen direktifler düzeyindedir. Avrupa Konseyi'nin bu alanda çıkarmış olduğu başlıca tüzükler şunlardır: Tarım Ürünleri ve Gıda Maddelerinde Coğrafi İşaretlerin Korunması Hakkında 2081/92 sayılı Konsey Tüzüğü, Sarap Pazarının Ortak Düzenlemesine İlişkin 1493/99 sayılı Konsey Tüzüğü, 6/2002 sayılı Konsey Tüzüğü, Topluluk Markaları Hakkında 94/40 sayılı Konsey Tüzüğü, Tıbbi Ürünler İçin Ek Bir Koruma Sertifikası Hazırlanması ile ilgili 92/1768 sayılı Konsey Tüzüğü, Bitki Türleri İçin Ek Koruma Sertifikası Hazırlanması ile ilgili 96/1610 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü, Veri Münhasırlığına İlişkin 726/2004 sayılı Konsey Tüzüğü. Avrupa Birliği düzeyinde sınai haklar alanında yapılmış direktif şeklindeki başlıca düzenlemeler ise şunlardır: Biyoteknolojik Buluşların Hukuki Korunmasına Hakkında 98/44 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi, Endüstriyel Tasarımların Hukuki Korunması Hakkında 98/71 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi, Markalarla İlgili Üye Devletler Mevzuatının Uyumlaştırılmasına İlişkin 89/104 sayılı Birinci Konsey Direktifi, Yarı İletken Ürünlerin Topoğrafyalarının Yasal Korunmasına İlişkin 87/54 sayılı Konsey Direktifi, Veri İmtiyazına İlişkin 2004/24, 2004/27 ve 2004/28 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifleri.

Avrupa Birliği'ne yeni katılan 10 ülke, üyelik tarihine kadar ilgili müktesebatın tamamını üstleneceğini taahhüt etmiş, Macaristan haricinde geçiş süresi ve istisna talep etmemiştir. Macaristan'ın talep ettiği geçiş süresinin kapsamı, tıbbi ürünler için ek koruma sertifikasının düzenlenmesine ilişkindir. Ayrıca, katılım anlaşmalarında bazı düzenlemelere yer verilmiştir. Türkiye'nin, fikri haklar alanında yapılmakta olan yasal düzenlemelerin ve reformların sürdürülmesi ve gelecek bölümlerde üzerinde durulacak olan hususların dikkate alınması halinde, birkaç husus dışında, geçiş süresi ya da istisna talebi olmadan bu fasla uyum sağlayacağı düşünülmektedir.

B) Müktesebata Uyum:

Avrupa Komisyonu tarafından hazırlanan 2007 İlerleme Raporu, 6-7 Şubat 2006 ve 2-3 Mart 2006 tarihlerinde yapılan Tarama toplantıları ve Türkiye'nin 2003 yılı Ulusal Programı ve son dönemdeki gelişmeler dikkate alındığında Türkiye'deki bu alandaki eksiklikler ve sorunlu alanlar olarak aşağıdaki konular ön plana çıkmaktadır:

TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul – Türkiye
Ankara: İran Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara – Türkiye
Brüksel: 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels – Belgium
Washington D.C.: 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany
Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris – France
Pekin: Beijing Lufthansa Centre, Office C-319, Beijing 100016, P. R. China

Tel: +90 (212) 249 19 29 **Faks:** +90 (212) 249 13 50
Tel: +90 (312) 468 10 11 **Faks:** +90 (312) 428 86 76
Tel: +32 (2) 736 40 47 **Faks:** +32 (2) 736 3993
Tel: +1 (202) 776 77 70 **Faks:** +1 (202) 776 77 71
Tel: +49 (30) 288 786 300 **Faks:** +49 (30) 288 786 399
Tel: +33 (1) 44 43 55 35 **Faks:** +33 (1) 44 43 55 46
Tel: +86 (10) 6462 2066 **Faks:** +86 (10) 6462 2067

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad.us
e-mail: berlinoffice@tusiad.org
e-mail: parisoffice@tusiad.org
e-mail: tusiad.china@euccc.com.cn

Eser Sahibinin Hakları ve Bağlantılı Haklar ile Sınai Haklar Açısından Ortak Hükümler İçeren AB Mevzuatına Uyumun Düzeyi:

- **2004/48 sayılı Fikri Hakların Uygulanmasına İlişkin Parlamento ve Konsey Direktifi:**

Mevzuatımızdaki hükümler genel olarak Direktifte yer alan standartları karşılamaktadır.

Direktifte, haklara tecavüze konu ürün veya eser nüshalarına tedbiren el konulmasından sonra asıl talebe ilişkin davanın 20 işgünü veya 31 takvim günü içinde açılması, aksi takdirde idari veya mahkeme tedbir kararının ortadan kalkmasının düzenlenmesi tavsiye edilmektedir. HUMK’da bu süre 10 gün olarak düzenlenmiştir.

Direktifte, uyuşmazlık ile ilgili tanıklıkta bulunan kişilerin kimliklerinin saklanmasına dair iç hukukta düzenlemeye gidilebileceği belirtilmektedir. Mevzuatımızda yalnızca terör suçları bakımından dar bir biçimde uygulanan tanıkların kimliklerinin gizli tutulması yargılamanın aleniyeti açısından ağır bir tedbir olacaktır.

Direktifte, tedbire başvuran şikayetçi / davacının inceleme sonunda haksız olduğunun anlaşılması durumunda davalı/sanığın özel bir tazminat talep edebileceği şeklinde bir düzenleme yapılması tavsiye edilmektedir. Bu konuda mevzuatımızda özel bir düzenleme bulunmamaktadır. Borçlar Kanunu’nun genel hükümlerine göre tazminat talep edilebilmekte, HUMK’un 110. maddesine göre de davalının haklarını koruyan teminat talep edilebilmektedir. 5846 sayılı Kanunda davalının haklarını koruma altına alacak özel bir tazminat şeklinin düzenlenmesi menfaat dengesini sağlamak bakımından faydalı olabilecektir.

Bu direktifin 17. maddesindeki düzenlemeyi karşılamak amacıyla sözü geçen ”Fikir ve Sanat Eserlerinin Tespit Edildiği Materyallerin Dolum, Çoğaltım ve Satışını Yayan İşletmelerin Sertifikalandırılması İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik” yürürlüğe girmiştir. Bu yönetmelikle söz konusu direktifin 17. maddesinde öngörülen standartların çok daha üstünde bir düzenleme getirilmiştir. Yönetmeliğin amacı, fikri hakların korunması ve etkin bir şekilde takibinin sağlanması amacıyla, fikir ve sanat eserlerinin tespit edilmesi ve çoğaltılmasına ilişkin materyalleri üreten veya ithal eden veya bu materyallerin dolum, çoğaltım, satışını yapan veya herhangi bir şekilde yayan ve umuma arz eden yerlerin, Bakanlıkça ücreti mukabil sertifikalandırılmasına ilişkin usul ve esasları belirlemektir. Bu doğrultuda;

- Amaç kapsamında belirtilen yerler Bakanlıktan faaliyetlerini gösterir bir sertifika almak yükümlülüğü altındadır.
- Bu yönetmelikte ayrıca sertifika sahiplerinin diğer yükümlülükleri de belirlenmiştir.
- Bakanlık tarafından yapılan denetim ve bu denetimin sonucu olan yaptırımlar hatta sertifikanın iptali halleri açıklanmıştır.

Direktifte öngörülen diğer hususlar ise daha önce çıkarılan uyum yasalarıyla ayrıntılı olarak düzenlenmiştir.

TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul – Türkiye
Ankara: İran Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara – Türkiye
Brüksel: 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels – Belgium
Washington D.C.: 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany
Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris – France
Pekin: Beijing Lufthansa Centre, Office C-319, Beijing 100016, P. R. China

Tel: +90 (212) 249 19 29 **Faks:** +90 (212) 249 13 50
Tel: +90 (312) 468 10 11 **Faks:** +90 (312) 428 86 76
Tel: +32 (2) 736 40 47 **Faks:** +32 (2) 736 3993
Tel: +1 (202) 776 77 70 **Faks:** +1 (202) 776 77 71
Tel: +49 (30) 288 786 300 **Faks:** +49(30) 288 786 399
Tel: +33 (1) 44 43 55 35 **Faks:** +33 (1) 44 43 55 46
Tel: +86 (10) 6462 2066 **Faks:** +86 (10) 6462 2067

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad.us
e-mail: berlinoffice@tusiad.org
e-mail: parisoffice@tusiad.org
e-mail: tusiad.china@euccc.com.cn

- **2003/1383 sayılı Gümrüklerle ilgili Konsey Direktifi**

Türkiye'nin Gümrük Birliği'ne üye olduğu 1995 yılından bu yana, gümrüklerle ilgili mevzuat uyumu açısından önemli adımlar atılmıştır.

Fikrî hakların gümrüklerde korunmasına ilişkin düzenlemeler, 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 57. maddesinde, Gümrük Kanunu'na bağlı olarak çıkartılan Gümrük 81 Yönetmeliği'nin 105 ve devamı maddeleri ile 5846 sayılı yasanın 77. maddesinde yer almaktadır. Bu mevzuat AB üyesi ülkelerde 1 Temmuz 2004 tarihine kadar bu konu ile ilgili olarak yürürlükte bulunan 3295/94 sayılı ve 241/99 sayılı Konsey Tüzüklerine uyumlu olarak hazırlanmıştır. Ancak 2003 yılında Avrupa Birliği'nde 1383/2003 sayılı Konsey Tüzüğü kabul edilerek düzenleme, 1 Temmuz 2004 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir. AB hukukun gerçekleştirilen bu değişiklikleri takiben “4458 Sayılı Gümrük Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı Taslağı” ve buna ilişkin Yönetmelik hazırlanmıştır. Bu taslağın yakın bir tarihte yasalaşması beklenmektedir. Bu düzenlemenin yürürlüğe girmesiyle birlikte mevcut Türk mevzuatının AB hukuku ile uyumsuzluğu ve kendi içindeki çelişkili hükümleri de giderilmiş olacaktır.

Eser Sahibinin Hakları ve Bağlantılı Haklar

Eser sahipleri ve bağlantılı haklar alanındaki AB mevzuatına uyumun mevcut düzeyi aşağıdaki başlıklar altında değerlendirilebilir:

- **92/100 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Haklarının Kiralanması, Ödünç Verilmesi ve Bağlantılı Haklara Dair Konsey Direktifi.**

Mevzuatımız, eser ve bağlantılı hak sahiplerine Direktifte yer aldığı şekilde kiralama ve ödünç verme konusunda hak tanımıştır. Ayrıca, bağlantılı haklara dair hükümler de genel olarak uyumludur. Ancak, Direktifte yer alan “tespit” (*fixation*) hak kategorisi olarak hukukumuzda bulunmamaktadır.

Direktifin yayın ve kamuya iletim başlıklı 8'inci maddesi Roma Sözleşmesi'nin 12. maddesi doğrultusunda düzenlendiğinden mevcut mevzuatın bu çerçevede yeniden değerlendirilmesi gerektiği söylenebilir. Şöyle ki, maddede icracı sanatçılar ve fonogram yapımcıları için yayın ve kamuya iletimle ilgili izin ve yasaklama hakkının, eğer kullanım bir tespitten kaynaklanıyor ise tanınmayacağı, ancak bu durumda da bir sefere mahsus uygun ücretin ödeneceği belirtilmiştir.

- **93/83 sayılı Uydu Yayınlarına ve Kablolu Yayınlarla Uygulanan Fikir ve Sanat Eserlerine Dair Haklar ile İlgili Haklara İlişkin Bazı Kuralların Koordinasyonu Hakkında Konsey Direktifi.**

Direktif genel olarak üye ülkeler arasında hizmetlerin serbest dolaşımı ilkesi doğrultusunda uydu ve kablolu yayın program taşıyıcı sinyallerinin dolaşımını ve bu iletimlerde eser sahiplerinin ve bağlantılı hak sahiplerinin haklarına ilişkin hükümleri içermektedir.

TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul – Türkiye
Ankara: İran Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara – Türkiye
Brüksel: 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels – Belgium
Washington D.C.: 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany
Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris – France
Pekin: Beijing Lufthansa Centre, Office C-319, Beijing 100016, P. R. China

Tel: +90 (212) 249 19 29 **Faks:** +90 (212) 249 13 50
Tel: +90 (312) 468 10 11 **Faks:** +90 (312) 428 86 76
Tel: +32 (2) 736 40 47 **Faks:** +32 (2) 736 3993
Tel: +1 (202) 776 77 70 **Faks:** +1 (202) 776 77 71
Tel: +49 (30) 288 786 300 **Faks:** +49(30) 288 786 399
Tel: +33 (1) 44 43 55 35 **Faks:** +33 (1) 44 43 55 46
Tel: +86 (10) 6462 2066 **Faks:** +86 (10) 6462 2067

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad.us
e-mail: berlinoffice@tusiad.org
e-mail: parisoffice@tusiad.org
e-mail: tusiad.china@euccc.com.cn

Direktifte sırasıyla uydunun, uyduyla haberleşmenin, kablo ile yeniden iletimin tanımı yapılmış, yayıncılığın tanımı yapılmamış ancak yayıncıların üye ülkeler arasındaki sorumluluğu belirlenmeye çalışılmıştır. Uydu yayıncılığında sadece yayının yapılmakta olduğu yani program taşıyıcı sinyallerin uyduya gönderildiği ülkenin hukuku uygulanacağı kabul edilmiştir. Direktif diğer ülkelerden yapılan yeniden iletim için kablo yayıncıları ile eser sahipleri ve bağlantılı hak sahiplerinin kişisel ya da toplu sözleşme yapma ilkesini getirirken, bu sözleşme serbestisi ilkesini aynı ülke içinde yapılan kablo ile yeniden iletim bakımından korumamıştır.

Ayrıca Direktifte, eser sahipleri ve bağlantılı hak sahiplerinin bu haklarını ancak meslek birlikleri aracılığıyla kullanabilecekleri, sözleşme yapılamayan hallerde ise arabuluculuk sisteminin uygulanacağı öngörülmüştür.

Türkiye’de eser sahibinin hakları ve bağlantılı hak sahiplerinin hakları açısından uydu, kablo ve karasal yayıncılık arasında bir fark yaratılmamıştır. Uydu, kablo ve karasal yayınlar için eser sahiplerinin ve bağlantılı hak sahiplerinin hakları en geniş şekilde kullanılmaktadır.

- **93/98 sayılı Fikir ve Sanat Eserlerine Dair Haklar ile İlgili Hakların Koruma Sürelerinin Uyumlaştırılmasına İlişkin Konsey Direktifi.**

Direktifte eser sahibine tanınan koruma süresi yaşam süresince ve ölümünden sonra 70 yıl olarak kabul edilmiştir. 5846 sayılı Kanunda öngörülen koruma süresi de aynıdır. Buna karşılık, Direktif Bağlantılı haklarda 50 yıllık bir koruma süresi öngörürken mevzuatımızda koruma süresi 70 yıl olarak belirlenmiştir. Koruma süreleri özellikle malların serbest dolaşımı açısından önem taşıdığından, 5846 sayılı Kanun’un ilgili hükmünün Direktife uygun şekilde düzenlenmesi gerekmektedir.

Direktifin 4’üncü maddesinde, alenileşmemiş eserlerin koruma süresinin bitiminden sonra ilk basım veya kamuya arzını gerçekleştiren kişiye, basım veya kamuya arz tarihinden geçerli olacak 25 yıllık bir koruma süresi tanınmıştır. Bu yönde bir hüküm mevzuatımızda bulunmamaktadır. Benzer şekilde Direktifin 5. maddesinde eleştirel ve bilimsel yayınlara ilişkin olarak tanınan 30 yıllık koruma süresi de mevzuatımızda bulunmamaktadır.

- **2001/29 sayılı Bilgi Toplumunda Eser Sahibinin Hakları ve Bağlantılı Hakların Uyumlaştırılması Hakkında Parlamento ve Konsey Direktifi.**

AB’nin 2001/29 sayılı Direktifi temel olarak WCT ve WPPT hükümleri doğrultusunda Birlik ülkeleri mevzuatında uyum sağlama amacıyla kabul edilmiştir. 2001/29/EC sayılı Direktif üç temel alana ilişkin uyumu öngörmektedir. Bunlar eser sahibinin çoğaltma hakkı; işaret, ses ve/veya görüntü nakline yarayan araçlarla umuma iletim hakkı ve yayma hakkıdır. Eser sahibinin bu temel haklarının tanınması konusunda düzenleme 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’nda ("FSEK"), 4630 sayılı Kanunla getirilen değişikliklerle yapılmıştır. Buna göre, çoğaltma hakkı FSEK md.22’de, umuma iletim hakkı md.25’te ve yayma hakkı md. 23’te öngörülmüş; eser sahibinin bu haklarına bağlantılı haklar ise FSEK 80. madde ile düzenlenmiştir. Mevzuatımız, genel itibarıyla Direktif ile uyumludur. Ancak, Direktifte

TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul – Türkiye
Ankara: İran Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara – Türkiye
Brüksel: 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels – Belgium
Washington D.C.: 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany
Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris – France
Pekin: Beijing Lufthansa Centre, Office C-319, Beijing 100016, P. R. China

Tel: +90 (212) 249 19 29 **Faks:** +90 (212) 249 13 50
Tel: +90 (312) 468 10 11 **Faks:** +90 (312) 428 86 76
Tel: +32 (2) 736 40 47 **Faks:** +32 (2) 736 3993
Tel: +1 (202) 776 77 70 **Faks:** +1 (202) 776 77 71
Tel: +49 (30) 288 786 300 **Faks:** +49(30) 288 786 399
Tel: +33 (1) 44 43 55 35 **Faks:** +33 (1) 44 43 55 46
Tel: +86 (10) 6462 2066 **Faks:** +86 (10) 6462 2067

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad.us
e-mail: berlinoffice@tusiad.org
e-mail: parisoffice@tusiad.org
e-mail: tusiad.china@euccc.com.cn

ayrıntılı olarak sayılmış olan sınırlamalarla ilgili düzenleme mevzuatımıza alınmamıştır. Bu açıdan uygulamada ciddi sıkıntılarla karşılaşılması olası olduğundan, bu yönde bir mevzuat düzenlemesi yapılması gereklidir.

- **2001/84 sayılı Orijinal Sanat Eseri Sahibi Lehine Yeniden Satış Hakkına ilişkin Parlamento ve Konsey Direktifi.**

Mevzuatımızda yazar ve besteciye ait orijinal el yazmalarının hak sahiplerinin de yeniden satış hakkından yararlanacakları belirtilmekle, AB Direktifinde ise bu yönde bir hüküm bulunmamaktadır.

Direktif, yeniden satışta asıl sorumlu kişinin satış yapan olduğunu kabul etmekle beraber, bu kişinin yanı sıra, alıcıların veya satışa aracılık edenlerin de sorumlu tutulabileceği hususunun üye ülkelerce karara bağlanabileceğini öngörmektedir.

5101 sayılı Kanunla, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunun "Güzel Sanat Eserlerinin Satış Bedellerinden Pay Verilmesi" başlıklı 45. maddesinde değişiklik yapılmıştır. 45. maddede Direktife uygun olarak güzel sanat eserleri satış bedellerinden pay verilmesi düzenlenmiştir ve bu ödemelerin usul ve esaslarına ilişkin düzenlemelerin Bakanlar Kurulunca çıkarılacak bir kararname ile yapılması öngörülmüştür.

5846 sayılı Kanun'un konuya ilişkin 45. maddesi ile ilgili olarak düzenlenecek kararnamede bedel farkının yüzde onunu geçmemek şartıyla farkın nispetine göre tespit edilecek bir pay tarifesinin yer alacağı ifade edilmektedir. Usul ve esaslara ilişkin bu kararname ve Direktifte yer alan limit ve oranlara ilişkin ikincil mevzuat 29.09.2006 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Pay tarifesini, yüzde olarak birbirini takip eden satış arasındaki farka göre belirlenmiştir. Direktifte sonradan satış yapan şahsın satış yaptığı eseri 3 yıldan daha önce olmamak kaydıyla doğrudan eser sahibinden satın alması ve sonradan yapılan satış bedelinin 10.000 Euro'yu geçmemesi halinde, hak sahiplerinin yeniden satışta pay hakkından yararlanamayacakları belirtilmiştir. Mevzuatımızda bu tür bir düzenleme bulunmamaktadır. Bakanlar Kurulu kararında da bu hususa yer verilmemiştir.

Direktif, hak sahibinin yeniden satış hakkını koruyabilmesi amacıyla, istediği zaman yukarıda sayılan satışla ilgili kişilerden bu kişilerin yaptığı satışlar hakkında geniş bilgi isteyebileceğini ve temin edebileceğini hüküm altına almaktadır. Mevzuatımızda bu yönde bir düzenleme bulunmamaktadır. Ancak, Bakanlar Kurulu Kararında bu husus belirlenmiştir. Buna göre, satışın gerçekleştirildiği işletme sahibi veya satıcı, eser sahibine, o ölmüşse diğer hak sahiplerine satıştan itibaren iki ay içinde satışla ilgili bilgi vermekle müştereken yükümlüdürler.

Konuya ilişkin olarak AB Direktifindeki 3 yıllık zaman aşımı süresi mevzuatımızda 5 yıl olarak belirlenmiştir.

- 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununda eser sahiplerinin haklarını ve çıkarlarını korumak amacıyla kurulan meslek birliklerinin, kurumsal yapılarının güçlendirilmesi, uygulama konusundaki eksikliklerinin giderilmesi gerekmektedir. Meslek kuruluşları

TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul – Türkiye
Ankara: İran Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara – Türkiye
Brüksel: 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels – Belgium
Washington D.C.: 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany
Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris – France
Pekin: Beijing Lufthansa Centre, Office C-319, Beijing 100016, P. R. China

Tel: +90 (212) 249 19 29 **Faks:** +90 (212) 249 13 50
Tel: +90 (312) 468 10 11 **Faks:** +90 (312) 428 86 76
Tel: +32 (2) 736 40 47 **Faks:** +32 (2) 736 3993
Tel: +1 (202) 776 77 70 **Faks:** +1 (202) 776 77 71
Tel: +49 (30) 288 786 300 **Faks:** +49(30) 288 786 399
Tel: +33 (1) 44 43 55 35 **Faks:** +33 (1) 44 43 55 46
Tel: +86 (10) 6462 2066 **Faks:** +86 (10) 6462 2067

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad.us
e-mail: berlinoffice@tusiad.org
e-mail: parisoffice@tusiad.org
e-mail: tusiad.china@euccc.com.cn

arasında eser sahiplerine ödenecek ücretlerin ortak idaresi konusunda bir uzlaşmaya varılamamıştır. Hak sahiplerinin meslek kuruluşlarınca temsili konusundaki uyuşmazlıklar da halen devam etmekte ve meslek kuruluşlarına ilişkin mevzuatın bu alanda etkili bir şekilde uygulanmasını teminen açık bir strateji oluşturulmasına gerek bulunmaktadır.

Sınai Haklar

Sınai haklara ilişkin Türk mevzuatı birkaç nokta dışında yukarıda ana hatlarıyla verilen AB mevzuatı ile uyumludur. Sınai hakların korunmasına ilişkin kanun hükmünde kararnameler, uluslararası yükümlülükler ve AB mevzuatı dikkate alınarak kaleme alınmıştır. Sınai haklara ilişkin mevcut Türk mevzuatının AB düzenlemelerinden farklılık gösteren düzenlemeleri aşağıdakilerdir:

- Mevcut patent mevzuatımız biyoteknolojik buluşların hangi şartlarda korunacağı konusunda özel bir düzenleme içermemektedir. Bununla birlikte hazırlanan yasa taslağında biyoteknolojik buluşların AB düzenlemesine paralel şekilde düzenlenmesi planlanmaktadır. Mevcut 551 sayılı KHK'nın biyolojik buluşlara ilişkin patent verilebilirlik düzenlemeleri içeren 6(3) ve 46. maddeleri Direktif düzenlemeleri karşısında oldukça yetersiz kalmakta ve Direktif hükümlerini tam karşılamamaktadır. Daha detaylı hükümler içerecek bir çalışma sürdürülmektedir. Gerçek ve tüzel kişilerin tabii tohumlama, suni tohumlama, embriyo transferi, genetik kopyalama ve diğer biyoteknolojik faaliyetleri yapmaları, bu maksatla sperma ve embriyo üretim merkezi, laboratuvar ve müessese kurmaları, sperma ve embriyo üretmeleri ise Tarım ve Köyişleri Bakanlığının iznine ve kontrolüne tabidir.
- AB hukukunda Topluluk Tasarım Tüzüğü ile kabul edilen tescilsiz tasarım koruması mevcut tasarım mevzuatında yer almamaktadır. AB'ye üye olunduktan sonra doğrudan geçerlilik kazanacak bu mevzuat Türk mevzuatı ile uyumsuzluk içermektedir. Bu alanda sürdürülmekte olan yasalaşma çalışmaları bulunmaktadır. Tescilsiz tasarımlar, FSEK, Haksız Rekabet ve Marka KHK ile Türkiye'de korunmaktadır. Şu an için Türkiye'nin Topluluk Tasarımına ilişkin mevzuatı üstlenmesi zorunlu olmamakla beraber tescilsiz tasarımlara ilişkin özel düzenleme yapılması Türk hukuku açısından da yararlı olacaktır. Tasarımların korunmasına ilişkin yasa taslağında tescilsiz tasarımlar da düzenleme alınmasının önerileceği sanılmaktadır.
- Marka mevzuatı genel olarak değerlendirildiğinde AB mevzuatına uyumludur. İlerleme Raporu'nda da belirtilen uygulamadan kaynaklanan bazı olumsuzluklar söz konusudur. Topluluk Marka Sistemine geçiş sürecinde, ulusal markalar ile Topluluk Marka Tescilleri arasında karışıklıkların çıkması muhtemeldir.
- Coğrafi işaretler mevzuatı genel olarak değerlendirildiğinde AB mevzuatına uyumludur. Türkiye'de uygulanan Coğrafi İşaret tescil sisteminde Avrupa Birliği ve WIPO uygulamalarında olduğu gibi bir "HAK SAHİPLİĞİ" bulunmamaktadır. AB ve WIPO uygulamalarında Hak Sahibi (Holder) olarak "Üreticiler ve Üretici Grupları" vb. olduğu halde Türkiye'deki uygulamada, Kişiler, Şirketler, Ticaret Odaları, Dernekler hak sahibi gibi tescil belgelerinde yer almaktadır.

TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul – Türkiye
Ankara: İran Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara – Türkiye
Brüksel: 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels – Belgium
Washington D.C.: 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany
Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris – France
Pekin: Beijing Lufthansa Centre, Office C-319, Beijing 100016, P. R. China

Tel: +90 (212) 249 19 29 **Faks:** +90 (212) 249 13 50
Tel: +90 (312) 468 10 11 **Faks:** +90 (312) 428 86 76
Tel: +32 (2) 736 40 47 **Faks:** +32 (2) 736 3993
Tel: +1 (202) 776 77 70 **Faks:** +1 (202) 776 77 71
Tel: +49 (30) 288 786 300 **Faks:** +49(30) 288 786 399
Tel: +33 (1) 44 43 55 35 **Faks:** +33 (1) 44 43 55 46
Tel: +86 (10) 6462 2066 **Faks:** +86 (10) 6462 2067

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad.us
e-mail: berlinoffice@tusiad.org
e-mail: parisoffice@tusiad.org
e-mail: tusiad.china@euccc.com.cn

- Entegre Devre Topografyaları ve Yeni Bitki Çeşitleri mevzuatı genel olarak değerlendirildiğinde AB mevzuatına uyumludur. Türkiye'nin Yeni Bitki Çeşitleri'nin Korunması Sözleşmesi'ne Katılımına İlişkin Yasa (UPOV) onaylanmış ve Resmi Gazete'de yayınlanmıştır. Entegre Devre Topografyalarına ilişkin Ceza Hükümleri yeniden düzenlenmiştir. Aynı şekilde yeniden düzenlenen Edebiyat ve Sanat Eserleri'ne uygulanacak cezalarda hapis cezası ile para cezası arasında “veya” olduğu, ayrıca bazı konularda yalnız hapis veya para cezası olduğu halde, entegre devrelerde hapis cezası ile para cezası arasında “ve” bulunmaktadır. . Her iki konu da fikir ürünleri olduğu halde farklılık oluşmuştur. Buradaki sorun, Kanun Hükümünde Kararnamelerle ilgili tasarılar da aynı hükümlerin konulması olasılığıdır.
- Veri münhasırlığına ilişkin yürürlükteki mevzuat 2001/83/EC Direktifi hükümleri dikkate alınarak hazırlanmıştır. Mevcut düzenleme AB'de 2004 yılında kabul edilmiş olan yeni mevzuattan farklılık göstermektedir.
- Tıbbi ürünlerde ve yeni bitki çeşitlerinde ek koruma belgesi verilmesine ilişkin düzenlemenin AB'ye tam üyelik halinde yapılması gerekmektedir. 551 sayılı Patent Haklarının Korunması Hakkında KHK'daki mevcut düzenlemeye göre patent koruma süresi 20 yıllı sınırlıdır. Bu tıbbi ürünlerde de geçerlidir ancak tıbbi ürünler için ek bir koruma sertifikası hazırlanması konusunda AB müktesebatı ile henüz bir uyum sağlanmamıştır.

Özel sektör açısından uyum sağlanması gereken alanlar içinde öncelikli/hassas konular

Fikri haklar, günümüzde gerek gelişmiş ülkelerin ekonomisinin gerekse uluslararası ticaretin en önemli dayanaklarından birini oluşturmaktadır. Avrupa Birliği üyeliği yolunda ilerleyen Türkiye'nin hedefi, bilgi üreten ve ihraç eden bir ülke olabilmektir. Bu hedefe ulaşabilmenin ilk koşullarından biri ise fikir eserlerinin üretimini özendirmek ve bunları korumaktır. Türkiye'nin bilgi üreten ve rekabetçi bir yapıda sürdürülebilir bir ekonomik büyüme sağlamasının, toplumsal ve endüstriyel gelişimini tamamlamasının kuşkusuz en önemli şartları arasında buluş yapması, marka yaratması ve bilgi toplumuna dönüşmesi gelmektedir. Bu sebeple fikri haklarla ilgili yasal mevzuatın güncelleştirilmesi, gerekli kurumsallaşmanın eksiksiz biçimde gerçekleştirilmesi ve gelişmişlik seviyemizin teminatı fikri hakların kamuoyu tarafından yeterli derecede anlaşılması, Türkiye'nin uluslararası toplumla bütünleşme çabasının ayrılmaz bir parçasıdır.

Türk fikri haklar müktesebatının AB müktesebatına uyumu amacıyla yürütülecek çalışmaların ilgili tarafların katılımı ve tüm sorunların gözetileceği geniş bir perspektifle ele alınması olumlu sonuçlara ulaşılabilmesi bakımından bir zorunluluktur. Yasalarda yapılacak değişikliklerin yanı sıra bu yasaların doğru, etkin ve yeknesak şekilde uygulanması gereklidir. Bunun sağlanabilmesi için imkanlar oluşturulmalıdır, bu noktada ilgili yargı mensuplarına kendilerine geliştirmeleri ve tecrübelerini paylaşabilmeleri için bir ortam oluşturulması öncelikle gündeme alınması gereken bir husustur.

TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul – Türkiye
Ankara: İran Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara – Türkiye
Brüksel: 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels – Belgium
Washington D.C.: 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany
Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris – France
Pekin: Beijing Lufthansa Centre, Office C-319, Beijing 100016, P. R. China

Tel: +90 (212) 249 19 29 **Faks:** +90 (212) 249 13 50
Tel: +90 (312) 468 10 11 **Faks:** +90 (312) 428 86 76
Tel: +32 (2) 736 40 47 **Faks:** +32 (2) 736 3993
Tel: +1 (202) 776 77 70 **Faks:** +1 (202) 776 77 71
Tel: +49 (30) 288 786 300 **Faks:** +49(30) 288 786 399
Tel: +33 (1) 44 43 55 35 **Faks:** +33 (1) 44 43 55 46
Tel: +86 (10) 6462 2066 **Faks:** +86 (10) 6462 2067

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad.us
e-mail: berlinoffice@tusiad.org
e-mail: parisoffice@tusiad.org
e-mail: tusiad.china@euccc.com.cn

İlgili kişi, kurum ve kuruluşların kanun yapma sürecine katılımları hususunda sıkıntılar yaşandığı gözlemlenmektedir. Bu hususta en somut ve güncel örnek 5728 sayılı “Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’nda yapılan değişikliklerdir. Bu düzenleme ile 5846 sayılı yasanın 68. maddesi ve cezaya ilişkin dokuz maddesi değişikliğe uğramıştır. FSEK’teki temel ceza hükümlerini ve bunların uygulanmasına ilişkin hükümleri değiştiren düzenleme, özellikle yasanın uygulayıcılarını pek çok belirsizlikle karşı karşıya bırakmıştır.

Bu öncelikli/hassas konularda uyum sürecine ilişkin TÜSİAD görüşleri

Öncelikle bu fasıl çerçevesinde Türkiye’nin fikri haklarla ilgili mevzuatının ve uygulamalarının AB mevzuatı ve uluslararası standartlar ile tam uyumlu olmasını sağlamak ve fikri hakların korunmasına ve bu yönde bir bilinç oluşturulmasına yönelik çalışmaların yürütülmesi gerekmektedir. Hâlihazırda sürmekte olan yasalaşma çalışmalarının bir an önce özel sektörün de dâhil edildiği bir platformda tamamlanması gerekmektedir. Yargı ve uygulama otoritelerini kapsayacak şekilde uygulama yapıları ve mekanizmalarını güçlendirerek, fikri hakların uygulanmasının AB müktesebatına tam uyumlaştırılması ve daha etkin bir hale getirilmesi gerekmektedir.

Ek koruma sertifikalarına üyelikle birlikte uyum sağlanması beklendiğinden, ilaç ürünleri, bitki koruma ve pediatrik ürünlerle ilgili olarak, ek koruma belgelerine ilişkin yapılması gereken teknik ve altyapı çalışmalarının, gerekli etki analizi çalışmaları temelinde ve geniş perspektifli bir çalışma ile ele alınması gerekmektedir. Veri münhasıriyetine ilişkin yürürlükte bulunan mevzuatın, AB mevzuatına uyumlu hale getirilme çalışmalarının ve bu konudaki mevcut uyuşmazlıkların da, bütün ilgilileri kapsayan ve AB ile ortaklaşa çözüme yönelik bir sürece tabi olması gerekmektedir.

C) Müktesebatı Uygulama Kapasitesi:

Türk Patent Enstitüsü’nün yürüttüğü 2005-2009 yıllarını kapsayan Strateji Planı, Türkiye’de sınai haklara ilişkin durum analizi yapmayı, stratejik hedefler belirlemeyi ve bu hedeflere ulaşmak için eylem planları geliştirmeyi amaçlamaktadır. Ayrıca Türkiye’nin dört bir yanında toplam 25 adet olmak üzere danışma büroları kurulmuştur.

Avrupa Patent Ofisi ve Türk Patent Enstitüsünün, *European Patent Office Query System for Search Operations (EPOQUE)* ile ortaklaşa olarak yürüttüğü projeler Enstitünün teknik alt yapısını geliştirmeyi amaçlamaktadır. EPOQUE, 240 milyonun üzerinde dokümana erişim sağlamaktadır. Patent araştırmalar ve ön patent araştırmaları için tektik işlemlerde özellikle kullanılan bu sistem, sanayi ve Ar-Ge’nin yeni teknolojileri geliştirirken daha önceden icat edilmiş teknolojileri tekrarlayarak zaman ve para kaybetmelerini engellemektedir.

Öte yandan, doküman ve iş akışı yönetim sisteminin kurulması ve elektronik kurumsal belleğin sağlanması ve tüm bunların çalışanların kullanımına açılması ile Enstitü içi işlemlerde daha kısa zamanda, ücretsiz şekilde işlemlerin yürütülmesi sağlanmıştır. Bu bağlamda, TPE resmi internet sitesinden de kolayca erişimi sağlanabilen veri tabanlarının

TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul – Türkiye
Ankara: İran Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara – Türkiye
Brüksel: 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels – Belgium
Washington D.C.: 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany
Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris – France
Pekin: Beijing Lufthansa Centre, Office C-319, Beijing 100016, P. R. China

Tel: +90 (212) 249 19 29 **Faks:** +90 (212) 249 13 50
Tel: +90 (312) 468 10 11 **Faks:** +90 (312) 428 86 76
Tel: +32 (2) 736 40 47 **Faks:** +32 (2) 736 3993
Tel: +1 (202) 776 77 70 **Faks:** +1 (202) 776 77 71
Tel: +49 (30) 288 786 300 **Faks:** +49(30) 288 786 399
Tel: +33 (1) 44 43 55 35 **Faks:** +33 (1) 44 43 55 46
Tel: +86 (10) 6462 2066 **Faks:** +86 (10) 6462 2067

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad.us
e-mail: berlinoffice@tusiad.org
e-mail: parisoffice@tusiad.org
e-mail: tusiad.china@euccc.com.cn

oluşturulması ve e-imza ile başvuruların yapılabilmesi önemli gelişmelerdendir. Ancak, E-imza ile yapılan online başvurular sistem olarak EPO ve WIPO tarafından uygulanan sistemlerinden çok farklıdır. “Depozit Account” yerine önceden bankaya yatırılan harcın taranmış şekli eklenmektedir. TPE tarafından uygulanan sistemde kaydet/çık sistemi olmadığı için bağlantı kurularak canlı işlem yapılabilmekte, önceden hazırlanan ve bir dosyaya kayıt edilen başvurular yapmak olanağı bulunmamaktadır. Uygulanan sistem Patent ve Marka Vekillerinin kullanımına uygun değildir.

Ayrıca, Arşiv Yönetimi ve Ortak Veri Tabanı Oluşturulması, 5101 sayılı Kanun ile 5846 sayılı Kanuna eklenen ek madde 9 çerçevesinde, Turizm ve Kültür Bakanlığınca mülkiyet haklarının takibini ve korunmasını sağlamak ve soruşturma ve kovuşturmalarda kullanılmak üzere Meslek Birlikleri, Umuma Açık Mahaller, Radyo-Televizyon Kuruluşları ile fikir ve sanat eserlerinin tespit edilmesine veya çoğaltılmasına ilişkin materyalleri üreten ve/veya bu materyallerin dolum, çoğaltım ve satışını yapan veya herhangi bir şekilde yayan ve umuma arz eden yerlerin dâhil olduğu ortak bir veri tabanı oluşturulması hükme bağlanmıştır. Ancak Adalet Bakanlığı ve adli teşkilat, polis, Maliye Bakanlığı, Gümrük Müsteşarlığı ve belediyeler gibi ilgili makamlar arasında gerekli olan eşgüdüm ve işbirliği halen zayıftır.

Ayrıca Avrupa Patent Ofisi İkili İşbirliği Programı altında yürütülen “Patent Bilgi Hizmetleri Destekleme ve Patent Bilincinin Arttırılması Çalışmaları” (*Supporting Patent Information Services and Patent Awareness Raising Works*) projesi çerçevesinde, Türk Patent Enstitüsünde 22 kişilik eğitim sınıfları açılmıştır.

2007 yılında mevcut ihtisas mahkemelerin sayısı artırılmıştır. Halen Türkiye’de, çoğunluğu İstanbul’da olmak üzere 20 ihtisas mahkemesi bulunmaktadır. Yaklaşık 50 hakim ve savcıya SMH hakkında ilave eğitim verilmiştir. Ancak kurulmuş olan ihtisas mahkemelerinin etkili işlemlerinin sağlanması gerekmektedir. Ayrıca halen TPE’nin işleyişine yönelik bazı kusurlar mevcuttur. Örneğin, hak sahipleri ve TPE’de kayıtlı patent ve marka vekilleri TPE’nin tescilli marka koruma kuralları ve kayıt işlemleri bağlamında verdiği kararlarda tutarsızlıklar olmasından şikayet etmektedirler. Kötü niyetle alınmış tescilli markalara ve sınai tasarımlara itiraz ve/veya bunların iptal edilmesi için gereken uzun prosedürler ve zorluklar hak sahipleri arasında Türkiye’de fikri hakların korunması bağlamında güvensizliğe yol açmaktadır. TPE tarafından başvuru sahiplerinin veya rakiplerinin daha önceki kullanımlara veya edinilmiş farklılıklara dair itirazları değerlendirme sürecinde dikkate alınmamaktadır. Patent başvurularına ilişkin araştırma ve inceleme işlemleri AB’deki ortalama sürelerden daha uzundur.

Yeni yayınlanan Hükümet eylem planında PLT ve TLT’ye katılımın sağlanması, Türk Patent Akademisinin kurulması, TPE Kurum Kanunu çıkarılması ve bunun gibi pek çok sınai hak korumasına ilişkin öneri bulunmaktadır. İlerleme Raporunda özellikle belirtilen patent ve marka vekilleri ile ilgili meslek örgütünün kurulmasına ilişkin kanun tasarısı ise Hükümet Eylem Planı’nda yer almamaktadır.

Otomatik patent veri tabanı sistemi olan esp@cenet konusunda bilgi akışı sağlanmıştır. KOSGEB ile yapılan işbirliği uyarınca; patent, faydalı model ve tasarım başvuruları için başvuru ücretlerinin %70’e varan oranda desteklenmektedir.

TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul – Türkiye
Ankara: İran Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara – Türkiye
Brüksel: 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels – Belgium
Washington D.C.: 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany
Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris – France
Pekin: Beijing Lufthansa Centre, Office C-319, Beijing 100016, P. R. China

Tel: +90 (212) 249 19 29 **Faks:** +90 (212) 249 13 50
Tel: +90 (312) 468 10 11 **Faks:** +90 (312) 428 86 76
Tel: +32 (2) 736 40 47 **Faks:** +32 (2) 736 3993
Tel: +1 (202) 776 77 70 **Faks:** +1 (202) 776 77 71
Tel: +49 (30) 288 786 300 **Faks:** +49(30) 288 786 399
Tel: +33 (1) 44 43 55 35 **Faks:** +33 (1) 44 43 55 46
Tel: +86 (10) 6462 2066 **Faks:** +86 (10) 6462 2067

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad.us
e-mail: berlinooffice@tusiad.org
e-mail: parisoffice@tusiad.org
e-mail: tusiad.china@euccc.com.cn

TPE ile TÜBİTAK arasındaki işbirliğine göre; TÜBİTAK Ağustos 2007 tarihinden itibaren patent başvurularını, şekli şartlara uygun başvurular için 3.000.- YTL olarak destek vermektedir..

TOBB’ da 2007 yılı içinde planlanan Türkiye Patent ve Marka Vekilleri Meclisi, 05.01.2008 günü yapılan toplantı ile kurulmuştur. Büyük çoğunluğu patent ve marka vekillerinden oluşan 40 kişilik Meclis Türkiye’nin en büyük özel sektör birliği olan TOBB’a fikri haklar alanında istişare görüşler hazırlayacaktır. Meclis Başkanı, TOBB’yi TPE’deki Danışma Kurulu’nda da temsil edecektir. Her üç ayda bir toplanacak Meclis her üç aya ilişkin faaliyetlerini rapor halinde yayınlayacaktır.

Dönemin önemli gelişmelerinden biri de, AIPPI Türkiye grubunun kurulması ve Singapur toplantısında onaylanmasıdır.

Buna ilaveten, mahkemelere yönelik bazı sorunlar da sürmektedir. Hak sahipleri ve avukatlar, ihtisaslaşmamış alt düzeyli mahkemelerden arama ve el koyma celpnamelerini temin etmekte giderek artan zorluklarla karşılaşmaktadırlar. Alt düzeydeki mahkemelerdeki hakimlerin çeşitli aşamalarda verdiği kararlar arasındaki keskin farklılıklar, ihtisaslaşmış mahkemelerin uygulama alanında sağladıkları başarıyı gölgelemektedir. Ayrıca, kamu sağlığını tehdit eden sahtecilik vakalarında dahi cezalar caydırıcılıktan uzak kalmıştır. Son olarak Türk Ceza Kanunu’nun 231 sayılı maddesinde yapılan değişiklik ile getirilen “Hükmün açıklanmasının geri bırakılması” müessesesi sebebi ile bu caydırıcılık oldukça azalmıştır.

Ulusal emniyet makamları fikri hakların korunması ve personelin bu konularda eğitilmesi yönünde gayret göstermiştir. Bilhassa korsan CD ve kitaplara yönelik el koyma ve polis baskınları devam etmekle birlikte, korsan ticaretle uğraşanlar, örneğin korsan malların müşterinin siparişi üzerine teslimi gibi, yeni yöntemlere başvurmaktadır. Öte yandan, işporta satışları, kanunsuz ticari kopyalama gibi örgütlü kitap korsancılığı, ayrıca sahte veya çalıntı bandrollerin kullanımı da dahil olmak üzere, basım korsancılığına dair kanıtlar ortaya çıkmıştır. Geçtiğimiz yıllara kıyasla, eser sahibinin hakları ve bununla bağlantılı hakların korsancılığında azalma yaşanmıştır. 8 Şubat 2008 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe giren 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’nda (“FSEK”) yapılan değişiklikler korsan yazılıma karşı koruma sağlamaktadır. 71. maddede yapılan değişiklik uyarınca artık tüm suç tanımları tek bir maddede toplandığından, cumhuriyet savcılıkları ve mahkemeler eser sahibinin haklarına tecavüze ilişkin kovuşturma ve yargılama süreçlerinde, suç hareketlerini tek bir madde üzerinden inceleme ve değerlendirme yapma imkanına sahip olabileceklerdir.

Ayrıca eser sahibinin haklarına tecavüz suçları karşılığında verilen cezalar değiştirilmiş ve bu cezaların alt sınırı düşürülürken, üst sınırı yükseltilmiştir. Yapılan değişiklik ile hukuka aykırı olarak üretilmiş, işlenmiş, çoğaltılmış, dağıtılmış ya da yayınlanmış bir eseri, icrayı veya yapımı satışa arz eden, satan veya satın alan kişi, bunları kimden temin ettiğini bildirerek yakalanmalarını sağladığı takdirde, hakkında verilecek cezadan indirim yapılabileceği gibi ceza vermektense de vazgeçilebilmesi düzenlenmiştir.

FSEK’in 72.maddesine eklenen hükme göre, “Koruyucu Programları Etkisiz Kılmaya Yönelik Hazırlık Hareketleri” ile ilgili bir düzenleme yapılmıştır. Bu düzenlemeyle korsan

TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul – Türkiye
Ankara: İran Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara – Türkiye
Brüksel: 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels – Belgium
Washington D.C.: 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany
Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris – France
Pekin: Beijing Lufthansa Centre, Office C-319, Beijing 100016, P. R. China

Tel: +90 (212) 249 19 29 **Faks:** +90 (212) 249 13 50
Tel: +90 (312) 468 10 11 **Faks:** +90 (312) 428 86 76
Tel: +32 (2) 736 40 47 **Faks:** +32 (2) 736 3993
Tel: +1 (202) 776 77 70 **Faks:** +1 (202) 776 77 71
Tel: +49 (30) 288 786 300 **Faks:** +49(30) 288 786 399
Tel: +33 (1) 44 43 55 35 **Faks:** +33 (1) 44 43 55 46
Tel: +86 (10) 6462 2066 **Faks:** +86 (10) 6462 2067

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad.us
e-mail: berlinoffice@tusiad.org
e-mail: parisoffice@tusiad.org
e-mail: tusiad.china@euccc.com.cn

yazılım çoğaltmak ve yaymak için kullanılan “kıрма programları” olarak anılan programları dolaşıma sokan kişiler için de düzenlemeler yapılmıştır.

Ancak yine de kitap korsancılığı ile mücadele amacıyla ilave önlemler alınmalı, diğer taraftan optik disk korsancılığının üzerine kararlı bir şekilde gidilmelidir. Tescilli marka ve sınai tasarımların taklidi halen yüksek seviyededir. Adli ve idari alanda uygulamanın güçlendirilmesi suretiyle, sahtecilik ve korsanlıkla mücadelenin etkili bir biçimde yürütülmesi gerekmektedir. Adalet Bakanlığı ve adli teşkilat, polis, Maliye Bakanlığı, Gümrük Müsteşarlığı ve belediyeler gibi ilgili makamlar arasında gerekli olan eşgüdüm ve işbirliği halen zayıftır.

TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul – Türkiye
Ankara: İran Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara – Türkiye
Brüksel: 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels – Belgium
Washington D.C.: 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany
Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris – France
Pekin: Beijing Lufthansa Centre, Office C-319, Beijing 100016, P. R. China

Tel: +90 (212) 249 19 29 **Faks:** +90 (212) 249 13 50
Tel: +90 (312) 468 10 11 **Faks:** +90 (312) 428 86 76
Tel: +32 (2) 736 40 47 **Faks:** +32 (2) 736 3993
Tel: +1 (202) 776 77 70 **Faks:** +1 (202) 776 77 71
Tel: +49 (30) 288 786 300 **Faks:** +49(30) 288 786 399
Tel: +33 (1) 44 43 55 35 **Faks:** +33 (1) 44 43 55 46
Tel: +86 (10) 6462 2066 **Faks:** +86 (10) 6462 2067

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad.us
e-mail: berlinoffice@tusiad.org
e-mail: parisoffice@tusiad.org
e-mail: tusiad.china@euccc.com.cn